

Joan Fuster

[POEMES DEDICATS A LES ILLES BALEARS I ALS SEUS ESCRITORS]

LES ILLES, VENINT DE VALÈNCIA

l'una anant a collir perles
vora la mar de Montgó,
l'altra nedant entre els cignes
prop d'on volava el voltor

J. VERDAGUER

Oh terra com el càntic! Oh lloc que s'aveïna
amb la sal jubilosa i el compàs dels dofins!
Horitzó i sol ixent, fendits per la gavina,
concerten un espai d'estàtues i pins.

Ens l'anticipa el vent. Dins la boira cansada
advenen, presentis, els noms i les cançons.
Illes, barques dels déus! Al pes de cada onada
s'estrena una fortuna de manses visions...

2018 [1954]

HOMENATGE A COSTA I LLOBERA

No us deman per a mi ni una memòria
mes ah! gravau-hi lo que jo hi volia:
el nom de nostra pàtria

M. COSTA I LLOBERA

El mar és nostre, i el poeta, i l'hora.
La pau que el vers i l'ona concedeixen
ha assegurat la pia capvesprada
amb un enyor innúmer.

Guanya el món la justesa d'un miracle
quan la paraula se'l fa seu i l'obre
a l'alta majestat de la memòria
entre coses eternes.

El món en la paraula del poeta
se salva, es redimeix de l'aventura.
Ell, el nostre, va fer-lo mite i norma,
virtual i certíssim.

¿Quin elogi hi valdria, sinó el marbre?

La pedra guarda d'una greu manera
el batec de la idea i el dolç ritme
que naix de les fogueres.

Una columna, allò que abans fou roca
i un sentit de noblesa erigí un signe,
imitaria l'ordre i la fragància
del perdurat misteri.

Però també hi ha l'aire, i la presència
d'un arbre assolellat, i l'alegria
que continua feta llum o vena
en més homes que viuen.

Tot açò, monument d'ella mateixa,
és la vida, el seguici de les formes
ja pures, convertides en domini
d'aquell qui va cantar-les.

La tarda tutelar, d'ors que declinen,
consolida el transcurs de la lloança.
Una vela i un cànter són la deixa
de l'antic magisteri.

Per tu, poeta, té la nostra llengua
un ressò savi i de sortosa mida,
i és fèrtil i perenne la cadència
de les fonts que encetares.

2018 [1954]

HOMENATGE A JOAN ALCOVER

Jo sols visc per a plànyer lo que de mi s'és mort
J. ALCOVER

... I llavors, la fúria del dolor, que ofega,
i tota una vida partida pel mig,
la branca retuda, la cançó que es nega,
els records que pugen al lloc del desig,
les mans que sabien l'amor de les coses,
i ja només senten l'engany de les roses,
la sorra callada, l'aire desolat,
la llàgrima dura que encar no ha plorat,
el seu pensament
sense companyia,
com un xiprer lent
que es descoloria,

l'amplada sencera del món entre els braços,
tot és, per a l'home que coneix la mort,
una ombra insegura arran dels seus passos,
un cast testimoni de cendra i conhort.
Si ell viu per a dir-nos l'urc de la sofrença
i el dol que comença
on acaba el cor,
si ell viu per a plànyer la llarga ruïna
d'allò que és més nostre i amb nosaltres fina,
és ell qui no mor!

2018 [1954]

A UNS AMICS, POETES DE LES ILLES

Tornes ja en nostra sang a ser com eres,
Oh pàtria!...

JF

L'esperança ens uneix, i el temps que pesa.
Germans en voluntat, la nostra fe
ha de tenir repòs, saba i destresa,
i el nostre cor serà fort com l'alè.

És una arma la vida. Cal amar-la
amb tot el que exigeix d'esforç i dol.
Dins el silenci dur, un home parla
i banderes i llum creixen del sòl.

La vostra mà és una paraula amiga
que ve cap a la meua i ens relliga
en un disegni escrit sobre el fervor.

Tenim el mateix nom i una enyorança
compartida. L'amor que mai no es cansa,
du al nostre pit un ritme de llavor.

2018 [1954]

DESOLACIÓ

Sóc un arbre de fang, un arbre mort,
sense ocells, abocat sobre la vora
d'un riu de neu extrema i llum, que alhora
m'emmiralla i em fuig com d'un record.

Sóc un arbre deixat vora l'oblit
de totes les tardors i tots els cels,

I a les venes se'm cremen els estels
que mai no van pertànyer a cap nit.

Sóc un arbre ancorat contra la vida:
desert vertical, dintre la fendida
calma on s'acullen les deus de l'enyor.

Faig guàrdia a mes pròpies despulles.
Un arbre espars que ja no traurà fulles.
Un mar o cendra sense pes ni dolor.

Almanaque de Las Provincias para 1948, 1947

RESSENYA PER A LA PREMSA

Posem per cas els pins, la pau, el vent laudable,
el whisky degudament obsequiós,
i els matins sense pressa ni gavardina,
o millor encara,
posem per cas aquella noia sueca
d'ull (m'ho suposo) boreal i natja inopinada,
posem per cas qualsevol cosa,
la setmana sencera,
qualsevol altra cosa
tan benigna com aquestes per als banys de mar,
i els propis banys de mar,
i els menús redactats en francès.
Si el senyor Maragall hi hagués vingut
(convidat com nosaltres, és clar)
hauria tornat a escriure el mateix vers:
¿què més, en efecte,
ens podeu dar en una altra vida?
Hi havia quaranta,
quinze,
cent vint-i-set poetes
mirant-nos els uns als altres a l'hora de dinar,
estranyats de les mútues culleres.
Tots érem professionals d'això o d'allò:
de la mort en decasíl·labs,
de l'angoixa en vers lliure,
del proletariat en aires de cançó,
de la marededéu en dècimes,
de l'amor
i de la pàtria (l'una o l'altra) subjugada
en formes a discreció.
En sabem molt, d'aquestes coses, nosaltres,

i tant!

A casa tenim llibres que en parlen, i alguns
els hem escrit nosaltres mateixos i tot.

I ara, de sobte, ens trobàvem
dinant sense saber com,
mirant un paisatge còmode,
calculant la natja de la noia sueca (¿o potser era danesa?).

La mort,

l'angoixa,

el proletariat,

la marededéu,

l'amor,

la pàtria (l'una o l'altra) subjugada,

i fins i tot Virgili i Paul Valéry,

diguem-ne la poesia per entendre'ns,

prenien una nova justificació

quan encetàvem les postres.

Aleshores cadascú preguntava al seu veí:

«¿I vostè què en pensa, de la poesia?»,

i si us deia «Oh quin bell misteri!» sabíeu que era de dreta

o que era d'esquerra si deia «Oh quina arma admirable!».

Però de seguida tothom encenia una cigarreta

i realment pensava en els pins, la pau, el vent,

i tota la resta.

Mentrestant, uns números prosperaven

en el silenci d'un calaix:

un tros de pa, un tros de whisky, un tros de pi.

Un tros de pau, un tros de vent, un tros de natja.

2018 [1959]

[Joan Fuster: *Poesia completa 1945-1987* (2022). Edició i pròleg de Salvador Ortells Miralles. València: Institució Alfons el Magnànim i Acadèmia Valenciana de la Llengua. 371 pàgs.]